

Izhaja: vsako sredo popoldne in soboto zjutraj.
 Stane za celo leto 15 L.
 » pol leta 8 L.
 » četrt leta 4 L.
 Za tuzemstvo celo leto lir 40.
 Na naročila brez doposlane naročnine se ne moremo ozirati.
 Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

Št. 103

V Gorici, v sredo 30. decembra 1925.

Leto VIII.

Nebrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo vnaprej. List izdaja kosovorci.
 »GORIŠKE STRAŽE«
 Tisk Zadruga tiskarne v Gorici, Riva Piazzuola št. 18.
 Uprava in uredništvo ulica Mameli št. 5. (prej Scuole).

Naš zaklad.

Pa pogledjmo zdaj, ko staro nadložno leto umira, v lice naši deželil To ni vdova tožna, zapuščena, ne, podobna je krepkemu dekletu, ki varje rodno hišo, redi in vzgaja otročiče, ko ji je mati umrla. Drugo ljudstvo bi si nikdar več ne opomoglo od bridkosti, klonilo bi in prekrizanih rok čakalo smrti. Dom bi razpadal, vsak sunek vetra bi odkrnil kos strehe in otroci bi se razgubili ko ptički brez gnezda. Naše slovensko ljudstvo pa, krepko in zdravo v globini srca, varje rodni dom, tudi če grmijo viharji nad njim in udarjajo strele.

Revna je naša zemlja, trd je naš kruh in z delom zaslužen. Drugim narodom je dal Bog plodne, neskončne ravnine z zemljo črnico, rudnike in brodovja na morskih poteh in mogočnike in bogastva neizmernost. Mi smo posedli boren skalnat svet, ozke doline med gorovji; trdo delo nese kmetu le boren sad. V mestih pa najdeš največ naših ljudi med delavci, med njimi, ki za mašinami stojijo in jim strežejo, med kopači in tesači, med najrevnejšimi. Revni nimamo velikih mest, v industriji smo težaki ne gospodarji. En velik zaklad pa hrani slovenska duša, tako bogat in sijajen, da ga občuduje tujerodec, ko ga zasledi: Ta zaklad je zakopan v globočinah slovenskega srca: To je živo in krepko zaupa-

nje, da bomo rešili iz viharjev domačo hišo, da jo bomo še utrdili in olepšali tako, da bo mali slovenski dom sijal med palačami drugih narodov s plemenitim žarom, ki ga odseva požrtvovalna, neumrljiva ljubezen.

Koliko viharjev je vršelo že nad slovenskim narodnim domom! Vojne so se valile čez našo zemljo, grajščaki so vihteli biče nad slovenskimi rodovi, od vzhoda so hrumele turške čete nad naše vasi. Kuge so kosile slovenski rod, tihi a grozni pritisk nemškega plemstva ga je tlačil h tlom. Kakor da bi gozd posekal, tako so padali in ginili slovenski rodovi na tej zemlji. A vedno zopet je udarilo iz zdravega debela novo zelenje, vnovič se je slovensko ljudstvo prerajeno dvignilo in je z novimi upi in s povečano močjo slovesno oznanjalo, da mora siniti zarja onega dne, ko se bo na naši zemlji uresničil nauk katoliške Cerkve, da so vsi narodi bratje, da imajo vsi enake temeljne pravice!

Velika luč sije v skritih globočinah slovenske narodne duše: luč vere, luč upanja v zmago pravice, luč ljubezni do naroda. Zdaj, ko vstopamo v novo leto, ko gre naš narod nevzdržno svojo pot naprej pod sivim nebom v bodočnost, zdaj dvignimo pogled na višave, da nam ta luč ne vgasne na vekomaj.

Kaj se godi po svetu?

Leto borb in trpljenja vsega človeštva zahaja v večnost. V enem letu se je dogodilo toliko sprememb, da se je vredno ozreti ob zaključku letošnjih političnih razgledov nekoliko nazaj in poiskati glavne smernice, ki so vodile v prošlem letu svetovno politiko.

To bo težko, ker če so kje, so pota politike zavita, zamotana in tako nepreračunljiva, da more šele pozni zgodovinar popisati burne dobe. Če pomislimo le na vzroke in razloge svetovne vojne, se bo pokazalo, da je težko otipati pravo nit v celi mreži diplomatskih spletk.

V uglednem nemškem obzorniku »Allgemeine Rundschau« piše učena glava dolge vrste, kdo je kriv svetovne vojne. Dolži angleško trgovsko svetovno politiko, ameriško željo po nadvladi na Tihem oceanu, japonsko plemensko sovraštvo do Evrope, nemški vojaški duh, francoske bankirje, željo vseh Slovanov po združenju; vse to, pravi, so bili skriti viri sovraštva. Iz njih so srkali narodi srd in jezo do sedov in planili drug na drugega z ognjem in mečem.

Ali bi se ne dalo vse to povedati priprosto in z enim stavkom: ves svet in vsak posameznik nosijo enak del krivde. Vsi so v hipni blaznosti pozabili na božično oznanilo »Mir ljudem na zemlji...«

Ko so strasti uplahnile in je razum povedal, kaj je človek dosegel, tedaj so bile bridke ure nad vsem svetom, posebno nad omikano Evropo. Kot stara pesem se zdi, če venomer ponavljamo to žalostno resnico. Toda ta resnica se sama vsiljuje in vsak dan raste večja škoda, če jo svet ne bo odpravil.

Sedmero povojnih let je bilo za nas vse prav kakor poje narodna pesem »biló je sedem suhih let...«

Pod udarci dveh bičev.

Na kratko in v prav grobih obrisih si lahko očrtamo gorje, ki je ljudstva prenašajo že sedmo leto. Če so padali pred vojno udarci z biči, so zdaj tepena s škorpijoni. Politična razklanost in gospodarska propast današnjega človeštva je dvojno breme, ki je mora svet zvaliti s pleč, če noče, da bo pod to težo strtl. V Evropi živi 30 milijonov in 44 tisoč ljudi, ki so odtrgani od jedra ljudi, s katerimi so zvezani po zgodovini, jeziku, navadah, po božjih in človeških postavah. Državne meje niso več danes kot nekdanj mejniki narodov. So le žive priče, kako so sebične koristi velikih glav mogočne, da narekujejo svojo voljo celim narodom.

Pred vojno skoro poznali nismo besede »narodna manjšina«, danes jo pozna že pastir na paši in vé, da je to nekaj takega, kar ni po božji in naravni postavi. Evropa vstopa v novo leto s popolnoma nerešenim prašanjem narodnih manjšin. To je njen delež po svetovni vojni. Ta delež jo bo še tepel, če ne bo božič v letu, ki nas čaka, oznanil blagovesti in je ne bodo srca sprejela bolj pripravljena kot letos.

Poleg pravičnosti pri narodnih manjšinah, je treba še nečesa drugega. Večkrat smo že pokazali našim bravcem, kako poganjajo vladajoči krogi ljudske množice v strelske jarke. Španija, Francija, Angleži in drugi so žive priče za to. Novi plameni ližejo obzorje. Zakaj? Morda je v nevarnosti domovina ali blagor ljudstva? Nel Pohlep bogatih se še ni zadosti nagoltal; ta hoče še imeti in zato išče umetnih spletk in sporov, da bo vreča bolj natlačena. To pravijo, je tudi politika; ta bič pušča še bolj

marogaste proge na hrbtih delovnega ljudstva.

Letos so vse države v Evropi pošiljale svoje finančnike k upnikom, da se pobotajo. Pogajanja zastran vojnih dolgov kažejo, da se države majo, ker niso gospodarsko dovolj trdne. Kakor politično, tako preboleva svet tudi težko gospodarsko boležen.

Sedem let je prešlo, odkar so bile najbolj cvetoče pokrajine razdejane, tisoči krepkih in delavnih rok strohneli. Pomanjkanje in beda sta pritisnili. Tisti, ki so imeli, so še izkoriščali ta položaj. Draginja je zakraljevala. Brezposelnost se je množila. Denar je zgubil svojo vrednost. Še danes vztrepetava svet vsled teh bolezenskih krčev. Skakanje denarne vrednosti je spet privabilo celo drhal raznih verižnikov, ki so kovali iz tega svoj dobiček. Ena gnojna rana je vnela drugo. Dobiček imajo od tega spet le nekateri, ki grade svojo srečo na bedi bližnjika.

Kje je varen pristan?

Po razburkanem morju krmari trhli čolnič človeštva. Išče varnega pristana, da bi se rešil pred valovi razpaljenega medsebojnega sovraštva. Kakor v svetilnik so uprli majhni narodi svoje oči v Zvezo narodov. Na bleščečih pramenih svetlobe, ki vodi v varni pristan so brali tri besede, ki so jim verovali: mir, razorožitev in razsodišče. In tja so krenili v upanju, da je svetilnik kažipot v varno luko.

Plemeniti je cilj Zveze narodov, ki hoče v bratski zajednici združiti vsa ljudstva. Tu naj bi si segla v roke in sklenila mir, ki bi bil trajen. Zveza narodov bi mogla biti visoka prižnica miru. Nekateri znaki pa kažejo, da to še ni.

Razna politična vprašanja so pokazala, da hočejo nekatere velike države izrabiti Zvezo narodov za svoje namene. Velesile gospodarijo v njeni palači v Ženevi. Majhni narodi smejo le prositi za drobtinice, odločne besede jim ne dajo. Dokler pa se to ne zgodi, Zveza narodov še ne bo popolna, čeprav pomeni njen obstoj stalen opomin, naj se ljudstva izmirijo. Izza svojega postanka je morala Zveza prestati celo vrsto težav. Najprej ni imela prave avtoritete. Za njene sklepe se dostikrat niso zmenile niti članice same. Šele letos si je Zveza utrdila svoj vpliv, ko so bile sprejete locarnske pogodbe in se je na njen poziv mirno rešil bolgarsko-grški spor. Toda tudi tehtnost njene besede ne bo popolna, dokler ne bo Zveza narodov zavzela stališča radi onih 30 milijonov, ki so tudi narodi in imajo pravico do obstoja in življenja.

Druga hiba Zveze, ki bi lahko postala upanje vsega človeštva, je njena nepopolnost. Tri svetovne sile se niso marale pridružiti. Amerika, Rusija in Nemčija so izven kroga včlanjenih držav. Slednja se bo bržkone v januarju vpisala v Zvezo. Najmočnejša sila na morju in najmočnejša kopna sila bosta pa še vedno ob strani. Pa tudi, če bi še te dve priglasili svoj vstop v Zvezo, bi ta zajednica ne bila po-

polna, ker bi ne bili zastopniki majhnih narodov enakopravni z drugimi. Šele ko se bo to zgodilo, bo svet razorožil roke in duha in bo oznanjen mir vsemu človeštvu.

Kristus Kralj.

Ko bo vse to storjeno, bo treba še nekaj, da bo delo trajno.

Vsako leto se rodi Dete miru; in letos ob zaključku svetega leta je bil proglašen praznik Kristusa Kralja. So ljudje, velike množice so, kristjani in katoličani, ki ljubijo temo bolj kot svetlobo, hudo bolj kot dobro, grehoto bolj kot krepko post, zmeta jim je višja od resnice, krivico stavijo nad pravico, so raje umazani kot čisti, farizeji so in ne krotko pobožni, v črki in besedi iščejo resnico in je nočejo najti v duhu, ker jim je ljubi »jaz« z vsemi samovoljicami in slepili ljubši kot dobro njih in njihovih bratov. Sebe nočejo ukloniti pred Kristusom Kraljem, nočejo priznati njegove postave poštenosti in pravičnosti. Odtod volčja borba med človeškim rodom. Odtod vse gorje in trpljenje. Ob rojstvu novega leta je Cerkev proglasila praznik Kristusa Kralja; v njegov pristan naj priveslja človeštvo, da bo vrglo sidro v mirne valove.

V sveti boj!

Navada je, da se ob novem letu odločujemo za naročbo časopisov. Ni je več danes niti slamnatne hoče, ki bi mogla biti brez časopisa, brez te vezi s širokim svetom. Za našo zadnjaka štejejo gospodarja, ki si ne preskrbi listov za pouk, pa tudi za kratkočasno urico. Pa ne samo za to! Saj vemo, da je danes tiskana beseda v časopisu velesila; in sicer tako mogočna velesila, da je že države in prestole spodkopala; časopisje je uveljavilo ljudske pravice ali jih pa pogazilo. Še bolj velja to danes, ko se ne borimo več s surovo silo, marveč »z uma svitlim mečem«. Tisk je v današnji dobi edino orožje, ki odbija ali zadaja udarce. Po tisku se steka v narodov organizem zdravilna moč ali strup.

V dva tabora je danes razdeljeno časopisje. Na eni strani je katoliško, ki se bori z vsemi močmi za večne postave, ki so utemeljene v naravi in vsej narodovi preteklosti, na drugi pa nasprotno. Ni morda odločno nasprotno veri in verske mu čutu ljudstva, a skrivaj in oprezno spušča po kancih strup med ljudi. To je strup verskega brezbrizništva in verske mlačnosti. Za božič govorijo o nebeškem Detetu, če pa hoče kdo uveljaviti krščanska načela tudi v javnem življenju, zaženejo krik, da je zdražbar, strujar in kaj še vse! Sicer pa jih že vsi poznamo »volkove v ovčjih kožuhih«. Zato ne bo težka izbera, kakšen list boš naročil, kateri časopis ti bo skozi eno leto svetovalec in prijatelj. V boj torej za našo odločno katoliško časopisje, da bodo ponosno plapolali prapori naših vrst, ki korakajo na plan v borbo za svetinje naših dedov proti tistim, ki hočejo zastrupiti naše bodoče rodove!

Nabirajte ob teh praznikih naročnike za „Goriško Stražo“ ki je edini slovenski list na Goriškem!!

DNEVNE VESTI.

Ko zahaja leto...

Na Silvestrovo popoldne se spet razmajejo zvonovi v visokih linah, njihove melodije done čez slovensko zemljo ter vabijo v božji hram h slovesni zahvalni pesmi Njemu, ki je ohranjal in redil spet eno leto zemljo in človeka. Zahvalno pesem bodo ljubeče molili v koči in palači, sredi gozda in v kmetiji ob široki cesti.

Molili jo bodo pod sleherno slovensko streho, ker vemo, da se slovenski rod še ni oddaljil od mejnika, ki so ga zasadili že strohnili dedje in ki je na njem napisano: vera.

Molili bodo zahvalno molitev vsi naši bratje in sestre, ker hranijo pisano očetov, ki pravi: ljubi svoj rod. In ta rod je spet učakal eno leto bojev in bridkih borb. Zahvaljen, Bog, ker v trpljenju se očiščujemo. Daj nam v letu, ki je pred nami še trpljenja, da bomo čisti in svetli šli za Teboj!

Molimo pa vsi, zlasti vi najmlajši, zahvalno molitev Najvišjemu, ker nam je dal še tretje, ki je bogatejša še mimo vseh zakladov tega sveta. V svetih globinah slehernega izmed nas plapolta plamen ljubezni do doma. Z Bogom in zemljo smo živeli, živimo in dihamo; o, naj bi še v letu, ki nas čaka! Hvalnice se dvigajo pod oblake. Sliši se pa tudi ihtenje, prošnje, molitve, da bi ohranili vsi te tri bisere. Z njih bleskom naj bi oslepili vse, ki nam bodo stregli s hudim.

Ta prošnja molitev naj nam bo uslišana, to si voščimo ob zatonu in vzhodu leta; Vsemodri jim odmerja bridke in vesele dni. Naj bo hvaljen in usmiljen!...

Pozor!

Naročniki, prijatelji! Za letos je ta številka »Goriške Straže« zadnja. Saj je jutri sv. Silvester. Torej je Vaša naročnina potekla, poskrbeti je treba za naprej. Kako?

1. Naročnino je treba obnoviti, — zato
2. pošlji 15 lir za l. 1926 na
3. upravo: »Goriške Straže«, Gorica, Via Mameli 5,
4. zapiši zraven nov ali star naročnik,
5. ne zabi zapisati zraven svojega imena, da vemo komu list pošiljati,
6. vsak naj pošlje denar na upravo »G. Straže« in ne drugam, da ne bo zmešnjav.
7. Pohitite z določiljanjem naročnine, da boste dobivali list v redu!

Miha Jurjev:

Kako sem postal godec?

Moja stara mati me je že zgodaj učila modrosti: »Otroci«, nas je svarila, »nikar se preveč ne učite, — če boste mnogo znali, boste morali mnogo delati — od bedaka pa nihče ne zahteva težkih reči.«

Bila je modra žena — toda če imaš smolo prirojeno, celo modrost babičina ne pomaga!

Kdor bi mi na 15. decembra zjutraj dejal, da bom jaz, ki se razumem na godbo tako kot zajec na boben, zvečer sviral pozavno v godbi v mestnem gledišču, — temu bi se samo pomilovalno nasmehnil in bi sodil, da se mu možgani mehčajo. In vendar sem zvečer 15. decembra korakal proti gledišču, da bom igral na isti inštrument, ki sem si ga komaj natančneje ogledal. Do tega pa je prišlo tako.

Sedim pri mizici, srebam kavo in mirno dremujem, ker mi je dolgčas. Pa plane v sobo moj prijatelj, slavni pihalec pozavne Miha Trnovec in zavpije: »Gorje menil«, da se mi kolena začno tresti.

»Ampak, človek božjil!« pravim z rahlim očitkom.

»Človek božjil!« zavpije on in me trese za ramena, da zgubim sluh in

Zahvala.

Predsedstvo »Učiteljskega pevsk. zbora« se tem potom zahvaljuje številnemu občinstvu, ki je počastilo pevski izbor z obiskom koncertov v Renčah in Ajdovščini.

Posebno zahvalo je dolžno še izobr. društvu »Svoboda«, ki je prevzelo prireditve v Renčah pod svoje okrilje, ter tovarišem Križmanu, Paljku in Vižintinu, ki so požrtvovalno pripomogli, da sta se oba koncerta tako sijajno obnesla.

Toplo se zahvaljuje tudi vsemu tisku, ki je s članki in noticami brez pridržkov obveščal javnost ter priporočal častno udeležbo pri tej afirmaciji zbora.

»Naš Čolnič«.

Ta naš društveni in obenem mladinski list je letos častno vršil svojo dolžnost. Sicer se je nekaterim zdel premalo globok in premalo načeljen, toda skušnjava je dokazala, da je »Čolnič« globoko rezal in zoral plodno njivo. Da si je pravi krščanski duh utrl poti med naše fante in dekleta po deželi, je ne malo njegova zasluga. Ker je to storil, si je »Čolnič« priboril pravico, da ga štejemo med naše najbolj odločne borce. Da se je vzgajala široka naše domačije armada vzglednih in discipliniranih društvenikov, je »Čolničeva« zasluga. In je ta majhna? Ni li v naših društvih zbran cvet naših fantov in deklet? Ne kažite s prstom na nekaternike!

Podrobnejšo oceno letošnjega letnika »Našega Čolniča« bomo še po možnosti prinesli.

V prihodnjem letu bo »Naš Čolnič« po obliki in vsebini bolj živ in zanimiv. Urednik si je pridobil lepo številce sotrudnikov, da bo list res tak, da ga ne bo mogel in smel pogrešati noben društvenik. Naročnina 10 lir je bore majhna, da bi jo ne zmogli! Zato na delo, na agitacijo, da bo »Naš Čolnič« še bolj ponosno plul po valovju!

»Rast«.

Te dni bo razposlana božična in novoletna številka »Rasti«, glasila krščansko-socialnega dijaštva iz Primorja. Izšla bo v krasni, novi opremi. Vsebinska kaže duhovni razvoj naših dijakov, ki se vredno družijo načelni smeri, ki jo zastopa v Ljubljani »Križ na gori«. Vse tiste, ki vedo, da nam je treba močne mladine, pozivamo, da sprejmemo novo številko »Rasti« in jo tudi denarno podprejo!

Brez potnih listov.

Čim dalje več evropskih držav odpravlja potne liste za prehod čez

mejo. Avstrija in Švica sta v zadnjem času to sklenili. V Jugoslaviji in Italiji pa se krčevito drže tistih obrabljenih bukvic, ki prizadevajo potniku toliko nepotrebnih sitnosti, medsebojnemu prijateljstvu obeh držav pa prav nič ne koristijo.

Veliki svet.

Tretji dan novega leta se bodo zbrali poglavarji fašizma na zborovanje. Njih glasilo »Tevere« pravi, da je najvišji fašistovski svet večino svojih nalog že izvršil. Izvojeval je boj s framasoni; uvedel zakone o uradništvu in vpeljal ustavne reforme. Fašistovski svet bo določil načrt za novo leto in tolmačil, kako naj se razumejo razni že sprejeti zakoni n. pr. znana postava, da sme vlada odpustiti do 31. dec. 1926 iz službe vse uradnike, ki se ne strinjajo s programom vladne večine.

Nova vrsta ministrov.

Na Grškem se komunizma strahovito boje. Zato so ustanovili posebno ministrstvo za socialno obrambo. To bo imelo predvsem nalogo se boriti proti komunizmu.

Ministri delajo.

Ta teden se bodo zbrali ministri na posvet. Kakor trdijo listi iz prestolnice, se bodo pomenili najprej, kako bi dali fašistovski milici večji ugled. Potem bodo rekli katero o ureditvi najemnine in na koncu še o sindikatih. V glavnem pa bodo obravnavali o dolgovi pri Angležih. 2. januarja bo že šel finančni minister v London, da se pobota z angleškimi upniki.

Največje orglje v Jugoslaviji

postavijo v Sloveniji, v mestu Ptuj. Naredili so jih v Solnogradu. Stale bodo poldrugi milijon dinarjev. Sama carina znaša 60.000 dinarjev! — Slične, le nekoliko manjše orglje želijo pripraviti v vipavskem sv. Križu.

V državi, kjer so odstavili Boga.

Kako si je pripravljaj brezverski ruski boljševizem ali komunizem pot do gospodarstva, kažejo ti le strahotni podatki: V dobi od leta 1918—1922 je bilo umorjenih: 6775 profesorjev in učiteljev, 8800 zdravnikov, 54.650 oficirjev, 12.950 veleposestnikov, 28 škofov, 1215 duhovnikov, 355.250 inteligentov, 260.000 vojakov, 59.000 policistov, 193.350 delavcev, 815.000 kmetov. Zadnji dve številki nam zlasti kažete, kako zelo naklonjeni so komunisti delavcem in kmetom! In naši ljudje naj bi še bili tako slepi in držali z njimi?

Največja motorna ladja.

Včeraj so spustili v Tržiču v morje največjo motorno ladjo na svetu. Ladja, ki nosi ime »Saturnia«, je last

paroplovne družbe Kozulić. Princezinja Ivana je bila krstna botra. Blagosov je opravil goriški knezo-nadškof Sedej s tržaškim škofom.

Doktor Mussolini.

Tehnična visoka šola v Milanu je ministrskemu predsedniku podarila lepo zveneči naslov častnega doktorja tehničnih ved. V pismu, ki so ga poslali z doktorsko diplomom, so dejali profesorji, da je gospod Mussolini zaslužil ta naslov, ker je na razvalinah zgradil stavbo nove Italije.

To je tvrdka!

Malo kje dobiš tovarnarja, ki bi toliko proizvajal, da bi mu vsa prometna sredstva ne zadoščala za prevoz izdelkov. Ena takih tvrdk je Fordovo avtomobilno podjetje. Ta znani »kralj denarja« bo zgradil lastno brodogradilnico, da bo preplaval Evropo s svojimi avtomobili.

Zvesti uslužbenci.

V Tokiju in Yokohami sta dve velikanski svilarni. Obe tekmujeta in izpodrivata druga drugo s svetovnega trga. Srdito tekmovalje je že prešlo do sovražstva. Pa ne samo med lastniki tovarne, marveč celo med delavci. Zgodilo se je nazadnje, da se je delavstvo obeh tovarnen, kakih 1500 po številu, sprijelo v pravecati bitki, kjer so se bliskali noži in so pokali revolverji. Šele cela armada policistov je pomirila oba tabora. Takih zvestih uslužbencev, ki bi šli za gospodarja v ogenj, bo bolj malo na svetu.

»Gor. Straža« za l. 1926.

stane: celoletno 15 L, polletno 8 L, četrtletno 4 L; za inozemstvo radi visoke poštnine 40 L. — Kdor ne more naročiti sam za celo leto naj naroči za pol ali četrt leta ali pa naj se združi z drugimi in naj skupno naročijo.

Velika stavka v Ameriki.

V Združenih državah je izbruhnila velika stavka rudarjev v antracitovih rudnikih. 150.000 delavcev je pustilo delo. Rudniki počivajo, dokler se ne bodo kapitalisti omečili.

Snop na bankovcih.

Drž. podtajnik iz finančnega ministrstva je že povedal poslancem, da bodo prišli novi bankovci. Ti bodo imeli vtisnjen fašistovski snop.

Še Francozje so se oglasili.

Vse nekdanje prijateljske države se druga z drugo ne prav prijateljsko pestijo za vojne dolgove. Zdaj se je oglasila še Francija in terja od svojih dolžnikov: Čehoslovaške, Italije, Jugoslavije, Poljske ter Rusije naj ji vrnejo posojene franke. Francozom baš zdaj huda prede za nje.

vid; (mož misli, da je moje uho pozavna!). »Srečen sem — blažen — preblažen — in ti me moreš napraviti za najsrečnejšega človeka zemlje!«

»Jaz?« prašam in se tako začudim, da se mi ogorek cigare zaleti v grlo.

»Da, ti pomeniti, angeljski, zlati prijatelj —« kriči Miha in tolče po moje n hrbtu, ko da bi bil boben.

»Čuj, Mihec,« zaječim, ko sem srečno požrl konček cigare, »govori tako, kot govore pametni ljudje. Koliko hočeš?«

Zdaj se je pokazalo: Denarja ni maral. Odpotovati je hotel s prvim vlakom — na botrinjo, seveda. — Miha je postal stric — kratkomalo, Miha je moral odpotovati, »tudi če bi glavo moral dati.« Ampak težava je bila ta: Miha je bil prvi svirač pozavne v mestnem gledišču in nocoj je bil koncert, tako da ni bilo misliti, da bi mu kapelnik dal dopust. Kaj storiti? Zvita buča jo je stuhala. Jaz, jaz, — ki nikoli nisem kaj drugega pihal kot prekipeče mleko ali vrelo juho — jaz naj bi ga šel zastopati!

»Ampak, človek, saj komaj vem, kakšna je pozavna.«

»Ali si me že videl kedaj sedeti v gledišču! No, pobič, tja boš sedel, boš vzel pozavno in ne boš nič dru-

gega delal kot to, da boš gledal drugega svirača pozavne. Delaj iste gibek kot on — seveda, pihati ne smeš — popolnoma nemogoče je, da bi iz velikega orkestra bilo razločevati, ali svira ena pozavna ali dve.«

»Ampak —«

»Neumnost — nič ampak! — Markež — to je drugi pozavnist, je tudi že enkrat poslal namestnika — živa duša ni opazila. Imeli smo neznanstvo zabavo«. Pri tem me je tapljal po plečih, da sem se skoro zrušil — in potem sva se smejala, da so se šipe tresle! »Torej« — tako je Miha gonil in gonil, da se mi je začelo vrzeti v glavi mlinsko kolo. Nič ni pomagalo — nobeno upiranje — nikak ugovor. Prosil je — tarnal je — pènil se je — padal mi je krog vratu — in obljubil sem vse, vse, vse — le da se ga rešim.

Okoli šeste zvečer sem se s poseveno glavo pomikal proti gledišču. In pet minut pozneje sem nesrečnež v molčečem obupu sedel na mestu Mihovem. Pred in za menoj so se sedeži polnili — razgrinjali smo nos — začeli so uglaševati inštrumente. Ozrem se plaho krog sebe — prazni, grozeči pult dirigentov strmi z viška name. Ravnokar prihaja tudi moja »boljša polovica«, pozavnist Markež. To je tedaj gospori Markež! Kako zija vame! Mu že

diši pečenka! Prha kot nahoden konj in zatrobenta — roka mi že seže po žepnem robcu — ne, tega pa ni treba še posneti!

Zdaj se dvigne dirigent na svoje vzvišeno mesto.

Dvigne palčico. Tišina zavlada — in potem udari orkester v blazen trušč.

Moje oči se pritajeno, a zvesto držijo Markeža. Ko bi le ta človek ne tako strmlel vame! Ta mi je videl skozi srce že na prvi pogled — to je rojen detektiv! Kje pa najde mož še čas, da ob vsem tem groznem pihanju še mene zasleduje? Tako miren je — tako mojstersko siguren — in malce porogljivo me gleda — ta je tič! No, mislil sem si — o, ti Miha!

Kapelnik tudi že začenja sumljivo pogledavati v naš konec — glej, zdaj miga proti nama — in grbanči čelo. Ta Markež me čimdalje bolj zaničljivo motri.

Bog bodi zahvaljen — zdaj se vzdigne tak glušeč hrušč, da nihče ne pazi name.

In zdaj je trenotek globoke tišine Kapelnik obrne svojo »kraljevsko, z grivo obdano glavo« in dvigne taktirko — proti nama! Markež me spet pogleda — oba se čudiva kapelniku — saj izvaja pred nama na pultu pristen indijski ples. Ko bi

strankarji smo, pravijo ti junaki, »edinost gojimo,« zraven pa hodijo šuntat čezsoške ljudi proti ravno- kar ustanovljenemu društvu in ho- čejo ustanoviti drugo protidruštvo. Res lepo edinost, lep mir gojijo?! Privoščimo vam novo društvo, že- limo mu tudi uspeha, a pri tem pa zahtevamo, da ne rabite na tako nesramen način zlatih besed: mir, edinost in ljubezen. Ozirate se za čezsoškimi fanti-društveniki, če imajo že na prsih pripeto svetinjico in škapulir. Ti šuntarji naj se varu- jejo, da ne bodo tudi oni dobili na prsa kake svetinjice; eno že imajo pristo na svojih junaških prsih: eno za zasluge, ko so izsiljevali in celo mnogo ljudi prevarili, da so zavrnili »Čolnič«. Res lepa svetinji- ca, slične nima še nihče na Gori- škem. Liberalci, svobodomiselnici so in ne nadstrankarji. Upam, da bo- do mnogi to uvideli in se ne bodo dali zapeljati po njih*sladkih besed- dah. — Pa še nekaj! Po vojski vlad- da med nami veliko pomanjkanje, le Rabel nam nekoliko pomaga, da popolnoma ne opešamo. Pri tej bedi nam pa hočejo nekateri naviz- dezno pomagati, toda zavedajmo se, ko bomo v denarnih stiskah, da imamo v Bovcu posojilnico. Zave- dajmo se, da od te posojilnice ne bomo tako odvisni. Žal, premalo umevanja je med nami za združno življenje; seveda potem je pa tako. Upamo pa, da se bodo že sčasoma pri nas razmere kaj drugačile in postale vsaj nekoliko slične drugim trgom na Goriškem. Prihodnjič dalje. Bovčan.

Stanjel.

Zdi se potrebno, da povemo nekaj o zadnji veselici našega prosvet- nega društva. Predvsem moramo povedati, da je bil spored na vabilih drugačen kakor je bil v resnici. Od- kritosrčno rečeno je bilo to, kar je res prosvetnega pri vsej stvari jako lepo zadeto. Igra, dr. Krekove »Tri sestre«, Simon Gregorčičevo »Živ- ljenje ni praznik« in Aškerčeva »Anka«, vse je bilo lepo. Vse tri sestre so res tudi izvrstno pogodile svoje vloge. Istotako so bile tudi de- klamacije prav dobre. Ako spregle- damo ono pesem »Na ples« je bil spored hvalevreden. Ironijo dneva pa smo imeli pred očmi, ko smo gledali očete, ki so jim skrbi napravile sivo glavo, kako navdušeno vabijo svoje otroke na ples. Ta pesem pač ni za nas, ni za naš čas, ni za naš oder. Še večje razočaranje nas je za- delo, ko smo videli, da bode ples požrl sadove krasne veselice in raz- drl to, kar je prosvetno društvo s

trudom sezidalo. Po lepi prosvetni veselici se je začel nerodni ples, ki je trajal pozno v noč proti jutru. In tako moramo reči: Začetek je bil dober, lep in vesel, konec pa slab, grd in žalosten. Naš čolnič prosvete so potegnili v liberalno lužo.

Umrla je 23. t. m. Ninin Neža, roj. Drnovšček. Bona je bila 8 let. Bolezen si je nabrala v begunstvu v Italiji. Bila je dobra, pridna, po- štena in potrpežljiva žena. Naj v miru počiva, žalostno družino naj pa tolaži Bog!

Štjak.

Kar nimamo svojega dušnega pa- stirja, se je veliko spremenilo pri nas. V župnišče, kjer je stanoval duhovnik, so prenesli občinski urad. Pravijo, da bodo podrli eno steno, pa bo še en oddelek šole notri. Skle- nilo se je baje še celo, če hoče škof poslati duhovnika, naj mu sam po- pravi staro župnišče — grobljo —, ali pa naj mu sezida na svoje stroš- ke novo. Če jim pa ne bo dal duhov- nika, bodo šli pa v luterš-vero. Tudi sedanjemu oskrbniku iz Vrabč so odpovedali vsako plačo. Če pride maševati za nedeljo zjutraj, mora spat v zasebnih hišah. Res daleč nas je pripeljal šjor žepan Žiovani, ki je postal po komunistični volji in komunistični volitvi kapo-komune. Kam nas pa bo njegova velika skrb za nas še pripeljala, se bo videlo kmalu. Možje, kmetje, če bo šla ta- ko naprej, pridemo kmalo vsi na boben. Spreglejte, dokler je še mo- goča kaka rešitev! Dolgovi rastejo! Eden za 300 njih.

Kanal.

(Prireditev.)

Da ustrežemo splošni želji, po- novi »M. D.« v Kanalu »Malo pev- ko« na praznik sv. treh kraljev. Vabimo vsa prosvetna društva v okrožju, da se prireditve vdeleže v obilnem številu. Zveza z vlaki je ugodna, ker prireditev konča pol ure pred odhodom vlakov.

Kozana.

Umrla je gospa Elvira Jerebova, rojena Prinčič, soproga kr. notarja v Radečah v Jugoslaviji. Njen po- greb je pokazal, kako so imeli po- kojnico radi vsi, ki so jo poznali. Mir njeni duši!

Podbrdo.

Dne 23. t. m. je po dolgi in muka- polni bolezni izdihnila svojo blago dušo gospa Marija Torkar iz znane Torkarjeve družine na »pošti«. Do- segla je 65 let. Bila je skrbna gospo- dinja in ljubeča mati. Njen slovesni pogreb je jasno pričal, kako je bila spoštovana. Naj ji sveti večna luč, cenjeni družini naše iskreno sožalje!

Vipolže.

Na Sv. tri kralje 6. jan. priredi naše izobraževalno društvo »Vr- tec« veselico z igro »Moč uniforme« in raznimi drugimi točkami. Pridite!

Kobjeglava.

Prosvetno društvo »Kraški Slav- ček« ima dne 3. jan. svoj redni letni občni zbor v društvenih pro- storih pri g. Titu Abramcu. Zače- tek točno ob 1 uri popoldne. Pro- simo za polnoštevilno vdeležbo.

Vrtovin.

Tukaj je dne 21. dec. nenadoma umrl daleč poznani mojster-kovač iz »fužine« g. Anton Podgornik. Veren in plemenit mož, starega, a vedno novega krščanskega kova, naj počiva v Gospodu!

Rihemberg.

Silvestrov večer tukajšnjega »Pr- društva« se bo vršil 31. t. m. ob 7 in pol zvečer v dvorani Dolenjega gradu v Vasi. Na vsopredu je Što- kova šaloigra s petjem v treh de- janjih. Društveni pevski zbor pa bo proizvajal A. Lajovčeve »Pastir- čke«, E. Adamičev »Vragovo ne- vesto«, Mokranjčev II. rukovet in Bethovnov »Sveta noč«. Med od- mori udarja domači tamburaški zbor.

Mestne novice.

* Vspored misijonskih dni v Go- rici. V Gorici bomo Slovenci obha- jali misijonske dneve v cerkvi sv. Ignacija, in sicer v tem le redu:

V nedeljo, dne 3. I. ob 7. uri zju- traj bo govor: »Pomen misijonskih dni za naše versko - npravstveno pre- rojenje«. Ob ½5. uri zvečer bo slo- vesen blagoslov in govor: Žalostne versko - npravstvene in socialne raz- mere med pogani.

V ponedeljek, dne 4. I. zvečer ob 6. uri bo slovesen blagoslov in go- vor: »Marija, Kraljica misijonar- jev«.

V torek, dne 5. I. zvečer ob 6. uri bo slovesen blagoslov in govor: »Ka- ko sodelujemo pri velikem misijon- skem delu.«

Na sv. Tri kralje, dne 6. I. ob 7. uri zjutraj bo skupno sv. obhajilo in govor: »Presv. Eucharistija in mi- sijonska misel«. Ob 3. uri popoldne govor: »Plačilo za misijonsko delo in žrtve«, nato pa bo imel prevz. g. knez in nadškof dr. Fr. B. Sedej slo- vesen blagoslov z zahvalno pesmijo Te Deum.

Govore so sprejeli sami splošno priljubljeni govorniki. V nedeljo 3. I. in v sredo 6. I. ob 6. uri zvečer bo- sta v Marzinijevi dvorani misijonski

predavanji z zelo zanimivimi skiop- tičnimi slikami. Prepričani smo, da se bodo vsi slovenski Goričani z ve- seljem udeleževali teh misijonskih prireditev.

Smrtna kosa.

Nekdanjega poštnega ravnatelja v Ljubljani g. vladnega svetnika Franceta Lebana, ki živi v pokoju v Gorici, je zadel težak udarec. Umrla mu je po daljšem bolehanju njegova soproga Terezija v staro- sti 69 let, s katero je čez 45 let ži- vel v srečnem zakonu.

Pogreb se bo vršil v četrtek 31. t. m. ob 2 popoldne. Blagi pokoj- nici večni mir, g. svetniku in osta- lim sorodnikom naše sožalje.

Usmiljena srca.

V nedeljo 27. t. m. je goriško pro- svetno društvo »Mladika« v Gorici pokazalo, da ume svojo nalogo. V njej ni le prostora za zabavo. Že lansko leto je »Mladika« povabila na svojo božičnico otroke revnih slovenskih družin in jih obdarovala z obleko. Tudi letos so bili revni otroci deležni božičnega veselja ubogih otrok, ko so dobivali zavoje z obleko in slaščicami. Mnogo hva- ležnih srcec je bilo zbranih v društ- veni dvorani, ki so po ganljivem govoru g. prof. Terčelja o dobro- delnosti, obljubila, da bodo molila za svoje dobrotnike. Tisočera hvala tudi vsem tistim blagim gospem in gospodičnam, ki so tiho delale in nabirale od hiše do hiše milih darov za božičnico. »Mladika« naj pa še dalje hodi po tej plemeniti poti. Ne bo žela sicer zunanje pohvale, a plačilo bo tem trajnejše.

Dvanajsta ura bije...

Silvestrova noč se bliža. V noči odbije dvanajst udarcev. Staro leto je minilo. V novem smo. Od tega pričakujemo sto sreč. Stara je na- vada, da čakajo na novo leto.

Goriška »Mladika« bo tudi prire- dila Silvestrovo z zanimivim spo- redom. Poleg tenorskih in bariton- skih samospevov bodo vprizorili »Mladikarji« izvirno šaloigro. Ime- na ne izdamo, le pridite, pa boste vi- deli. Potem bo tombola; dobitkov je precej. Ob dvanajstih nas bo obiskalo »novo« leto na prav pose- ben način. Vstop je dovoljen le z vabili. Če kdo pri vratih odrine pro- stovoljno kako liro za društvene na- mene, jo bo društveni blagajnik rad vzel.

Iz širokega sveta.

Pod turškim diktatorjem.

Odkar je Mohamed jel širiti v Arabiji svojo vero, še ni izlam pretrpel toliko udarcev in občutil toliko novotarij kot pod predsed- nikovanjem Mustafe Kemal paše. Ta si je nadel približno tako nalo- go kot nekdanj nemški Štaufi ali bi- zantinski vladarji, ki so hoteli na- rediti iz Cerkve državnega priga- njača. Kemal paša hoče tudi iz mo- hamedanske vere izločiti vse, kar diši po prvotni arabski veri in na- praviti nekako narodno turško ve- ro. V tem svojem prizadevanju je naletel na odpor pravovernih mosli- mov, ki ga proklinjajo in zovejo odpadnika. A močni Kemal se ne briga za te marnje.

Zatrli je vse samostane. Dvajset tisoč dervišev, turških menihov, je pognal na cesto in zaplenil samo- stansko imetje. Svoj ukrep je ute- meljil z zdravstvenim stališčem, s stališčem javne varnosti in reda in javne morale. Kemal paša je šel še dalje. Prepovedal je vernikom umi- vanje v vodnjakih pred mošejami in sezuvanje opankov. Vse spet iz zdravstvenega stališča. Zabranil je tudi glavni turški post Ramazan, češ, da ga delovno ljudstvo ne mo- re brez škode na zdravju prenesti. Ukazal je doslej edino arabski ko- ran prevesti v turščino in je usta- novil v Angori semenišče za musli- manske bogoslovce. Navsezadnje je še koledar spremenil. Turki ne

Brici: Ali kupca ni, oh njega od nikoder ni!
Tonca: Toda čujte božji vsi lju- dje!
Brici: Oj gorje — oj trikrat nam gorje!
Tonca: V Brdih revolucija, voj- ska, blisk in grom!
Brici: Oj zguba, katastrofa, oj po- lom!
Vsi Brici (razjarjeno)
V češpljah svet nas osleparil!
V češpljah svet nas opeharil!
Staro leto: Bog vas s šibo je uda- ril!
Vsi Brici: Dnevi vsi in vse noči vzele naše so skrbi!
Naše vse izčrpali moči!
Tonca: Da bo srečen dom, da srečna bo družina,
Brici: Delali kot črna smo živina!
Tonca: Češparji v rebulo svoj obup izlivamo!
Brici: Ej menicam in dolgovom vsem napivamo!
Tonca: Jeza maščevanje buli v njih očeh,
mrznja, kreg, prepiri in zasmeh!
Peti Bric: (najstarejši):
Oh! V Ameriko nam vleta vsa mla- dina!
Bo ostala še na naši grudi naša ro- dovina?
Vsi Brici: Žalostna, oj žalostna si naša domovina!
Tonca: Staro leto! Ti si bilo leto sveto!

Brici: A življenje naše? O pre- sneto!
Tonca: Staro leto! Našo čuj kle- vetol!
Brici: Staro leto! Našo čuj kleve- to! (S povzdignjenimi rokami)
Tonca: Mi ti kličemo v osvetlo! (vedno glasneje)
Brici: Mi ti kličemo v osvetlo:
Vsi Brici: Doli, doli — staro leto!
Staro leto: (vstane) Odpotovalo bom, ko pride moj moment, poprej pa vam izročam kratak te- stament.
Vsa vaša kritika je malega pomena, ko samo sódite in tožite vremena!
Najboljša kritika je duše — ne te- lesa
in ne posvetnega le interesa!
Jaz leto sveto bilo polne milosti, učilo sem sveta minljivosti, delilo božje dobrotljivosti.
Ne davno še, ko je biljanski zvon nas vabil vse na lepi svetl misl jon.
Proces' je, vedna počesčenja, evha- ristični kongres!
Kaj hočete na zemlji več nebes?
Ha, črešnje, češplje, vino — interes, brjarje zraven, muziko in ples!
E Bric! On v cerkvi velik je svetnik, a doli v brajdi velik boljševek!
Udarci létin niso baš takó občutni, dokler še godejo vam ti kozanski šutni!
Od lákote še Brici ne umirajo, dokler še bratje Gašperji vam svi- rajo!

Če šutni Gašperje zadrami — pa pridejo Kojščanje, in rešeno je briško to vprašanje.
O še te suhe, male dnarje zavržete jih na brjarje!
Postavljen Bric je pred dva vhoda, katerih prvi pelje do nebes, a drugi vodi ga na ples.
— O Bog naj dušo mu obvarje! —
Naš Bric že smuknil na brjarje! —
Ni Bric še vina starega prodal, že novo bi trgategv bral.
Še staro leto tu umira, a Bric že novemu škantira!
—
O čujte rodovitna, lepa Brda!
življenje vaše je pokora trda!
A kvišku Brici vsi v prenovljeno življenje in zraven črešenj, trt in češp pen- čanih vzajemnost, bratstvo, skromnost in poštenje gojite v vaših srcih — Bógu, delu darovanih!
In vera, jezik naših dedov — božji je zaklad!
Omika in prosveta — vaš briški viz- nograd!
—
Končano! Blagoslovljam dom, vaš briški paradiz!
Bog z vami in svet božji križ! —
(Staro leto umrje, a prihod nove- ga leta si bodo Brici sami zložili.)

smejo več šteti dni po svojem kolarju odkar je Mohamed bežal iz Meke, marveč po našem gregorijanskem kolarju. Da je bila mera zvrhana je odpravil še kalifat, turško papeštvo.

Vse te novotarije poleg onih manjših odpravi turških fesov, lahko vpeljuje mogočni predsednik, ker vlada s trdo roko. Iz niča je prišel na vlado. Sprva je imel le par privržencev med oficirji. S svojo vztrajnostjo in spretnostjo je organiziral ljudsko stranko in se povzpiral do diktatorske moči. Politične nasprotnike je kar pometel iz javnega življenja. Edino močno opozicijo je še imel v Napredni stranki pod Kiazim Kova Bekir pašo. A še to je 3. junija razpustil in njene voditelje pozapr. Tako je postal neomejen gospodar turške republike. V zbornici je pred enim mesecem dobil skoraj soglasno zaupnico. Z njo je diktatorjeva moč še bolj utrjena. Novotarijam se ne bo več nihče mogel upreti. Kemal paša bo pa lahko svoje Turke še bolj moderniziral. Zato so jo prav pogodili, ko so predsedniku turške republike postavili ob Bosporu velik spomenik, ki kaže Kemal pašo v pravi moderni »shimmy« obleki...

Konec svetega leta.

24. decembra na božično vilijo predpoldne se je izvršil slovesni obred, ko je papež zatvoril sveta vrata in proglasil konec svetega leta 1925. Sveta vrata bodo ostala zazidana do l. 1950. Velikanske slovesnosti pri katerih se razvije ves blesk in sijaj starih obredov privabijo na dan pred božičnimi prazniki velike množice vernikov v Rim. To so zadnji romarji v svetem letu, ki je privabilo v večno mesto ljudi vseh šeg in vsch jezikov, a je vendar bila to le ena čreda...

Začetki slovesnih obredov ob koncu svetega leta segajo nazaj do papeža Alexandra VI. Z raznimi spremembami se je slovesni obred ohranil do danes. Letos se je izvršil še posebno slovesno. Na dan pred božiči ob 10. uri in pol je sveti oče oblečen v belo sutano šel iz svojih soban. Okrog njega so šli papežev majordom (hišni oskrbnik), predstopnik papeževih zasebnih soban, tajni miloščinar in zakristan, veliki obrednik, tajni komorniki prve stopnje, vatikanski poštni oskrbnik, poveljniki papeških čet, cela vrsta drugih monsinjorjev ter Švicarji z golimi meči v gala uniformah.

V posebni dvorani so čakali na papeža kardinali, patrijarhi, nadškofje, škofje in opati v škofovskih oblekah. Tu so papeža oblekli v mašna oblačila in mu deli na glavo zlato mitro. Kardinal dijakon Bileti pa mu da v roko prižgano svečo. Papež sede na nosilnico. Osem obrednih mojstrov pod vodstvom glavnega obrednika mons. Respighija uredijo nato spreved kakršnega popestrosti in sijaju ne dobiš nikjer zlepa. Trideset kardinalov, dva patrijarha, nad šestdeset nadškofov in škofov ter nepregledna vrsta rimskih prelatov v slovesnih oblačilih koraka pred papeževo nosilnico. V sprevedu korakajo tudi papeške čete, njih poveljniki in višji častniki pa tvorijo krog svetega očeta častno stražo. Nad svetim očetom pa se sklanjata značilni dve dragoceni pahljači iz nojevih peres. Tako se spreved počasi pomiče do vaticanske bazilike. Ko vstopi notri zadone raz visokih balkonov glasovi srebrnih tromb v pozdrav Kristusovemu namestniku. Pevski zbor pod vodstvom slovitega mojstra Perosija pa začne znano himno »Tu es Petrus« (Ti si Peter).

Najprej počasti sveti oče, ki je med tem stopil raz nosilnico, relikvije sulice, s katero je bil križani Zvečlihar prebuden, križa in potnega prta: od tu stopi na poseben oder od koder podeli apostolski blagoslov.

Na to se spreved spet uvrsti do kapele, kjer se hrani Najsvetejše. Po kratki molitvi in med pevanjem

papeževih kaplanov se spreved vstavi pred svetimi vrati. Delavci so med tem že pripravili zlato kladvice, žlico, spominske svetinje in zlato skrinjico, ki so jo darovali Milanci. Na strani pa je pripravljena opeka, da se zazidajo sveta vrata. Kardinal strežnik opaše svetega očeta s predpasnikom. Sveti oče poklekne na prag svetih vrat, zajame z žlico trikrat malto. Nato položi na malto tri kose opeke in jih blagoslovi. Nato si papež umije roke in sede na prestol. S pevci si potem odpeva himno »Nebeški grad Jeruzalem«.

Ko je papež sedel na prestol, se približa svetim vratom kardinal miloščinar. V kardinalskih oblačilih položi na prag svetih vrat tri kose bele obleke, dva na desno, enega na levo stran opeke, ki jo je položil na prag sveti oče. Na to se približajo miloščinarji posameznih bazilik in duhovščina šempeterske cerkve, ki polagajo po vrsti opeke, dokler ne segajo od enega podboja do drugega. Nato se še prazna vratna odprtina zagrne s platnenim pregrinjalom, ki ima na sredi velik križ.

Med tem so pevci končali himno, papež se pokrije z mitro in zmoli očenaš. Sveče se pogase. Nato se sveti oče dvigne s prestola in zapoje »Te Deum«. Ko se zahvalna pesem konča, mu prelatje denejo na glavo papeško tijaro. Papeški blagoslov, razglasitev popolnih odpustkov in slovesnosti so pri kraju. V enakem sprevedu kot sprva sprejmejo svetega očeta nazaj v Vatikan.

Slični obredi kot pri sv. Petru so se izvršili tudi pri sv. Ivanu v Lateranu, pri sv. Mariji Snežnici in v baziliki sv. Pavla. Tu so opravili obrede posebni kardinali, ki jih je papež v to določil.

S temi slovesnimi in pomenljivimi obredi se je zaključilo letošnje jubilejno leto. Sveta vrata se bodo otvorila spet leta 1950. Tedaj bodo romarji znova hiteli v večno mesto in vesoljni svet bo spet strmел nad vedno se ponavljajočim čudežem, da peklenska vrata ne zmorejo Cerkev Kristusove.

Svetoletna skrinjica.

Pretekli teden je sprejel sv. oče romarje iz Milana. Ti so mu prinesli v dar skrinjico, ki so jo vzdali, ko so na božič zazidali sveta vrata v Vatikanu. Ta skrinjica je krasno umetniško delo. V njo so položili pri slovesnih obredih zazidanja spominske svetinje in listine o opravljem obredu. Omenjena skrinjica je izdelana v obliki žare na štiri ogle. Prednja ploskev je razdeljena na tri dele. Na sredi je grb Pija XI. Ob straneh se pa bere: »Papežu Piju XI., Milanci« in »Razstava katoliških misijonov v Vatikanu v svetem letu 1925«. Na oglih so majhni kipci sv. Petra in Pavla, sv. Ambroža, milanskega zavetnika in sv. Karla. Na spodnjih oglih pa znaki vere, upanja, pravičnosti in miru. Nad žaro je skupina angelov, okrog se pa vije napis: Papež Pij XI. Leto IV. Skrinjica je bila prinesena v šatulji oviti z biseri in pregrnjeni z umetnimi vezeninami.

Vesoljni cerkveni zbor.

Nekateri italijanski časopisi pri našajo vesti, da se bo prihodnje leto zbral vesoljni cerkveni zbor v Rimu. Prišlo bo skupaj baje 2000 škofov od raznih strani.

Voščilo izseljencev.

Myjava na Češkem: Srečno novo leto voščimo našim staršem, bratom, sestram, fantom in dekletom, oženjenim svojim družinam ter sploh vsem znancem in čitateljem »Goriške Straže«. Vinkler Peter, Hojak Anton, Vogrič Luka, Pičulin Leopold, Bratuž Ludvig, Podgornik Peter, Groser Peter, Šauli Mirko, Logar Ivan, Rijavec Rafael iz Čepovana pri Gorici. Zbogar Franc, Bremec Alojz, Lom kanalski. Mrdjen

Matija, Modreje. Baudaž Ignac, Leban Viktor, Idrija ob Bači. Miklaučič Andrej, Modrejce. Bremec Leopold, Humar Franc, Paušič Jožef, Lokovec. Štrukelj Anton, Bukovica. Krajnc Alojz, Krajnc Ignac, Rukli Franc, Rukli Ludvig, Staro Selo. Četrtrič Ivan, Kaučič Ivan, Kutin Ivan, Volarje pri Tolminu. Žagar Ivan, Žaga. Čebokli Bogdan, Sedlo. Brgine Ivan, Sužid, Školč Anton, Šimic Anton, Breginj. Čušin Jožef, Podbela.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: Rihensberški pevci 12 L; p. n. Rudolf Valentin, lesni trgovec v Gorici 100 L; p. n. Krištof Tomšič, kurat na Trnovem 23 L; p. n. župnik D. Janež 3 L. — Srčna hvala!

Listnica uredništva.

M. D., Livek: Preveč osebno, odstopili kompetentnim krogom.

Mladenič, Gorenja Borjana: Vaš dopis nam ugaja, toda priobčiti ga ne moremo, ker ni podpisan.

Izjava.*)

Zastopnik neke tržaške tvrdke hodi okrog naših mlekarn po Cerkljanskem in jim prigovarja na razne načine, da sklenejo z njim pogodbo za oddajo masla. Med drugimi sredstvi, da bi ljudi premamili, pravi, da sem jaz podpisani družabnik njegove tvrdke in da bom v kratkem pustil službo pri Zadružni zvezi v Gorici.

Izjavljam, da so take govornice gola izmišljotina in prosim odbornike naših mlekarn, naj ljudem, ki si hočejo na tak način pridobiti kupčijskih zvez, enostavno pokažejo vrata.

Agrarni inženir Josip Rustja uradnik Zadružne zveze v Gorici.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo samo v toliko, kolikor zahteva zakon.

Zahvala.

G. primariju drju Sussig-u Alojziju, ki me je s svojimi lastnimi rokami in s svojo sposobnostjo rešil iz težkih muk, v katerih sem se v zadnjem času nahajal, ter mi s tem tudi rešil življenje, izrekam tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Samo njemu se moram zahvaliti za svoje zdravje. Istočasno mu voščim tudi srečno novo leto.

Bregant Ivan,

Gorica, V. Brigata Pavia 77.

Zahvala.

Podpisana se tem potom najiskrenejše zahvaljujem velečenjem nemu g. drju Al. Susiču, zdravniku-kirurgu za njegovo požrtvovalnost pri težki operaciji, pri kateri mi je rešil življenje. Obenem mu voščim veselo in srečno novo leto 1926. — Jožefa Srebrnič, Solkan.

Zahvala drju Gentiliju,

občinskemu zdravniku v Sv. Luciji.

Družina Torkar v Podbrdu št. 5, se tem potom iskreno zahvaljuje cenj. g. zdravniku za vso njegovo veliko požrtvovalnost ob priliki njegove zdravniške oskrbe, ob smrtni postelji prelube rajne mame. Storil je več kot svojo dolžnost in zastavil vsa sredstva za zopetno ozdravljenje bolne naše mame. Posebno srčna zahvala za lepo ravnanje in tolažbo, s katero ji je zelo olajšaval bolečine. Priporočamo ga kot izvrstnega zdravnika.

Podbrdo, 27. dec. 1925.

Družina Torkar.

Ljudska posojilnica v Otaležu sklicuje dne 10. januarja 1926 svoj redni občni zbor po službi božji v župnišču. V slučaju nesklepčnosti se vrši isti pol ure pozneje neglede na število navzočih članov.

Razpis tajniške službe.

Občina Kojsko nad Idrijo razpisuje službo občinskega tajnika. Prosilci naj vložijo tozadevne prošnje opremljene z zahtevanimi dokumenti do 10. januarja 1926 na tukajšnje županstvo. Prednost imajo državnega in občevalnega jezika zmožni. Plača po dogovoru.

Vončina Peter župan Rümmler Oton začasni tajnik

Vaga decimalka, ki dvigne 6 stotov, malo rabljena, je na prodaj pri »Vinarski zvezi« v Gorici, Via Formica št. 1. po zelo nizki ceni.

Malo posestvo, lepo nasajeno s trtami in sadjem, z novo hišo in 2 njivama zemlje v bližini Gorice je na prodaj. Naslov pri upravi.

Radi preselitve se proda malo posestvo, obstoječe iz hiše, treh njiv in malga gozda. V hiši je vodovod. Cena 90.000 dinarjev. Oddaljeno je eno uro od Kranja na Gorenjskem in najbolj pripravno za mlad par. Hiša je v jako dobrem stanju. Ponudbe na upravo lista pod »Posestvo«.

Radi izselitve prodam po ugodni ceni hišo sredi vasi Čepovan, z njivami, travniki, pašniki in gozdom. Ivan Plesničar, Čepovan št. 23.

Odda se trgovina na glavni cesti 10 minut oddaljena od mesta za 8.000 lir s koncesijo. Naslov pri upravi lista.

Izšolan ekonom v zelo dobri stalni službi išče v svrhu ženitve gošpodično do 32 let s premoženjem. Ponudbe na upravništvo »Straže« pod »Sreča«. Tajnost zajamčena.

Proda se 800 dvoletnih cepljenih jabolk raznih vrst; od kraja po 1 L steblo, na izbero po 1.50 L; pri konsumu v Solkanu.

Trtnica Josipa Pipana. Preserje 16, Komen ima na prodaj več tisoč cepljenih trt črne in bele vrste na raznih ameriškanih podlagah. Na zahtevo pošlje cenik.

Bik s plemenjak, 17 mesecev star, sive švicarske pasme je na prodaj. Marija Bizjak, Sv. Peter pri Gorici 186.

Kje dobite pristna domača vina? Pri »Vinarski zvezi« v Gorici, ulica Formica šte. 1 (tik Korna). Zveza ima v svoji zalogi izborna domača vina vsch vrst, po zmerni ceni. — Poskušajte!

Gorica — IVAN KACIN — Piazza N. Tomaseo 29. s Tovarna cerkvenih orgelj, harmonijev se priporoča preč. duhovščini in pevskim društvom. — Za vsako delo se jamči. Plačila na obroke. Zahtevajte cenik.

Trvdka

Specialità Caffè

Hausbrandt

se je preselila

v ulico

Arcivescovado št. 7

† Vikar Janez Vuga.

Vrsta delavcev v vinogradu Gospodovem je šla letos po plačilo. Ob zatonu leta je smrtna kosa še enkrat zamahnila. V pondeljek 28. t. m. je umrl v Kanalu ob 11. uri preč. g. Janez Vuga, vpokojeni vikar. Rojen je bil 7. maja 1856 na Marskem nad Kanalom. Mašniško posvečenje je prejel 21. septembra 1878. Svojo prvo službo je nastopil kot kaplan v Libušnjem. Potem je po vrsti pastiroval v Biljah, Solkanu, kot župni upravitelj v Kojškem, kot vikar v Kamnem, v Kozani in slednjič v Gabrovici pri Komnu. L. 1920. je stopil utrujen po delu v pokoj in se naselil v rojstnem kraju. Umrli vikar je bil pravi dušni pastir. Med ljudstvom je delal kot goreč duhovnik. S svojo prijaznostjo si je pridobil kmalu srca svojih faranov in vseh, ki so ga poznali. Vsemogočni naj mu bo plačnik za njegov trud! Spominjajmo se ga v molitvi! R. I. P.!

Pozor!

Med tem ko po drugih pokrajinah stari in mladi preganjajo krta, ker ima njegova koža trgovsko vrednost, se pri nas ta žival štiti in naša polja trpe raditega vedno večjo škodo. Začnite tudi vi z lovom na krta, čigar suha koža bo vam dobro plačana. Kože kupuje W. Windspach, Gosposka ulica 6, Gorica, ki jih porablja za kožuhovino.

V dobi spreobračanj.

Neapoljski opozicionalni list »Mattino«, o katerem smo zadnjič pisali, da izhaja le še pod težkim pritiskom, je prešel za 20 milijonov lir v fašistovske roke. — Zdaj je na vrsti še liberalni »Giornale d'Italia«. Fašistovski »Impero« je že odprl nanj glavne kalibre. Prav gotovo se bo tudi »Giornale d'Italia« spreobrnil.

Kaj je vse na poti?

Odrejeno je, da morajo iz južnotirolskega mesta Bolcana spraviti proč spomenik starega nemškega pesnika Valterja von der Vogelweide. Na njegovo mesto pride neki drug spomenik. Dunajska mestna občina pa se je zavzela za nemško narodno svetinjo in je zaprosila italijansko vladu, naj prepusti spomenik Dunaju, ki ga bo postavil na častno mesto.

Zastonj

dobi „Goriško Pratico“ za 1926, kdor plača naročnino (15 L) do 15. januarja 1926. Na delo!

le ne kazal taktirke proti meni in Markežu!

Joj, — ali naj mar pihava?

Da, zakaj ta Markež ne piha več?

Nekdo me sune od zadaj pod rebra: »Solo na pozavno — hitro — za božjo voljo — ali spite?«

No, zdaj sem v pasti — čakaj, Miha! — če te dobim — kaj pa je Markeža prijelo? Dvignem pozavno — hvala Bogu — slednjič se je vendar spomnil na svojo dolžnost — tudi on jo dvigne. Zapiham kolikor morem — tudi on piha — vse tiho! Napnem lica, da mi skoraj počijo — da mi oči kmalu privro iz glave — tudi Markež piha — grozno ga je videti! Ampak tiho je — grozno tiho ko v grobu.

Med poslušalci se čuje priglušeno hehetanje. Na galeriji začno ploskati in začuje se glas: »To je pravi pianissimo«, bravo!

Zdaj pa — kapelnik potrka po pultu — in zabučijo trobente in rogovi, gosli in piščali in kakor se že vse te reči kličejo — divja reka glasov se razlije čez najino polomijo.

Potem zabrni zvonec, zavesa se dvigne in igra se začne.

Skušam se zmuzniti — toda že stoji sluga pred menoj in mi namiguje — tudi Markež, nesrečni mož stoji že pod njegovim varstvom.

»Prosim, gospoda, počakajta tu v

Začetek in konec.

Se ni dolgo od tega, kar so po tihnil glasovi o polomu velikega bankirja Castigliona. Je sin revnega tržaškega judovskega duhovnika. Svojo srečo je začel kot skromen uradnik ob pričetku svetovne vojne. S svojim trgovskim duhom in drznimi spekulacijami si je v treh letih pridobil ogromno premoženje čez eno milijardo lir. Ob enem je bil tudi navdušen zbiratelj starinskih slik. Pred dvema letoma pa je drzni bankir, ki je živel kot kralj in so se pred njegovim finančnim veleumom tresle cele države, začel spekulirati s francoskim frankom. Tu ga je pa sreča zapustila. Izgubil je vse svoje premoženje. Zdaj prodajajo v Amsterdamu na dražbi vse njegove dragocenosti, da se izplačajo upniki. Kako »malenkost« si je pa navihani spekulanti najbrže že znal dati na stran.

Novo glavno mesto Avstralije.

V Avstraliji so tri velika, svetovna mesta: Melbourne, Sydney in Brisbane, ki si lastijo naslov »glavne mesta« avstralske države. Sedaj so prišli avstralski politiki na izvirno misel, kako končati prerekanja in prepire med omenjenimi mesti. V parlamentu so sklenili ustanoviti in zgraditi novo mesto z imenom Canberra, ki bo bodoča prestolnica Avstralije. Nova, uradna prestolnica bo prilično enako oddaljena od imenovanih treh velmest. Razprostirala se bo na vznožju hribovja Soromlo ob morju in bo imela zelo ugodno podnebje. Z gradnjo so že začeli. Iz tal rasejo obširni parki, nasadi in javni vrtovi, grade se ceste in tudi ogromne palače, v katerih bodo imeli številni uradi svoje prostore, so že v delu. Tam, kjer je dozda samevala skromna vas, bo v par letih bobnel velikomestni hrup in trušč. Kakor se vidi hočejo Avstralski pokositi še Amerikance v ustvarjanju pozemeljskih čudes.

Po kitajsko.

Na Kitajskem se koljejo in morijo generali kar naprej. Znamo strahovalec Cang-Tso-Lin je pri Mukdenu potolkel svojega nasprotnika generala Kuo. V strah svojim nasprotnikom je ukazal nositi po mestu Mukdenu ude umorjenega generala in njegove žene. Sličnih grozot je polna vsa Kitajska. Človek bi mislil, da bere srednjeveške dogodke.

KDO VE?

Na vrhu hriba je mož ustavil korak. Premeri z očesom pot, ki jo je prehodil in potem se mu pogled vtopi v strme bregove na oni strani in v globel, ki jo zastira gosta megla. Kaj je tam v tem neznanem svetu? So šumeče dobrave ali je žalostna pustinja? Cvetò tam bogati vrtovi, šumè li potočki med žitnimi polji — ali se tam leskeče mrtva dežela, puščoba brez hiš in luči, kjer čuješ le tuljenje volkov in presunljivi krik ptic-roparic?

Kdo vé, kdo vé?

Na vrhu hriba nam zastane korak: Na prevalu dveh let stojimo, v novo leto bomo stopili. Kam gremo? Tako nam pravi srce:

Kdo vé, kdo vé?

Ej deklica, ki pritiskaš čelo na šipo za nageljni — morda boš letos že prstan dobila in boš šla v nov dom? Srečno, srečno! In fant, možčan in slok kot jelka, uren v delu in zdrav po srcu — kam? Kdo vé, ali ne boš ti, ki si rojen, da bi straznil in po koncu držal slovenski kmečki dom, že v novem letu kopal kje v globinah francoskih rudnikov... Tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji — več ne doseže jih naše oko! Pa deček je tu, pravi tolminski pobič, ki poleti ovce pase in spomladi piščali rezlja — kam? V šolo. Kaj bo s teboj? Ali boš zrastel v moža, ki trpi in prenaša mrz in vročino, rane in zasramovanje, da

GOSPODARSTVO.

Žganjekuharjem.

Zadnjič smo obljubili, da priobčimo uradni odgovor o tem, če smejo držati kmetje tudi še po 31. decembru 1925. leta tropine doma, če so jih prodali žganjekuharjem. Tega uradnega odgovora ni. Tehnični finančni urad v Gorici pa je dal predsedniku zadruga v Dobravljah g. Boneju izjavo, da smejo kmetje tudi še po 31. decembru držati tropine doma, če so jih za drugo naj izda kmetu potrdilo, da je od njega kupila tropine, da se kmet lahko izkaže s tem potrdilom nasproti finančni straži, ki bo po 31. decembru izvršila tozadevni pregled. Enako potrdilo pa mora imeti zadruga tudi zase. Tega navodila, ki ga je dal tehnični finančni urad v Gorici predsedniku dobravske zadruga, naj se drže tudi vsi drugi žganjekuharji, da ne bodo imeli sitnosti s financno.

Tajništvo K. D. Z. v Gorici.

le izroči trdno in pošteno hišo otrokom in slednjič daje račun ene mu samemu Gospodariju? Kdo vé?

* * *

Pa bi se sklonil k srcu slovenskega naroda, da čujem, kako bije. Ali ga je strah novega leta? Ali trepeče tako, kot je moralo trepetati srce Matija Gubca, našega kmečkega kralja, ko je videl v ognju žareti krono, ki mu jo zasade v ponosno čelo?

Kaj prinese našemu ljudstvu novo leto? Sivi oblaki zagrinjajo vse nebo od kraja do kraja.

Spomnimo se nekdanjih časov, premislimo vse slovenske rodove, prašajmo naše pradede: Kam ste se zatekli, ko so kresovi naznanjali trpljenje in boj? — V cerkev, v trdni tabor vrhu gore, na sveti kraj, kamor ne stopi noga krivičnika.

* * *

Pa nehoti se prikrade misel, ki je ne maramo, ne maramo in se nam reži kot razklenjena mrtvaška lobanja: Smrt. Do korenin ti vztrepče srce: Kdo vé, kdo vé? V odgovor pa zazveni iz neskončnih daljav, z nebeških poljan glas brata Franciška Asiškega, ki oznanja, da bo prišel —

On, ki je svet, njegovo srce hrani v sebi moč prenovljenja za vse, tisto moč, ki bo nekoč na zemlji zopet povzdignila pravico in resnico in potem bomo vsi očiščeni, ljubljeni bomo, ne bo več revežev ne bogatašev, ampak vsi bomo otroci božji...

Kedaj se presaja sadno drevje?

Sadno drevje je najbolje presajati v jeseni, koj ko dozori, to je v oktobru — novembru. Če zemlja ni zamrzla, ga je dobro presajati tudi pozimi. Na vsak način pa je spomladansko presajanje že kvarno. V tem slučaju je dobro, če se mu v jeseni ali pozimi vsaj prisuje.

Konjerejci!

Dne 5. januarja ob 10. uri predpoldne bo v žrebčarni v Lipici javna prodaja. Na prodaj bo sedem konjev pristne lipiške pasme.

Valuta.

Dne 29. decembra si dobil:

za 100 franc. frankov	91.25 do 91.75	Lir
za 100 belg. frankov	112.— do 113.—	Lir
za 100 švic. frankov	478.— do 481.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	73.50 do 73.80	Lir
za 100 dinarjev	43.80 do 44.—	Lir
za 1 šterling	120.10 do 120.30	Lir
za 1 dolar	24.70 do 24.85	Lir
Novci po 20 frankov	94.— do 97.—	Lir
za 100 avst. kron	0.0343 do 0.0353	Lir

Ljudevit Zt.

Slovo starega leta v Brdih.

(Sala na Silvestrov večer).

Staro leto: (sedi pri mizi, ki je obložena s steklenicami in darovi): Oj négnil se je preko pisanih polján moj zadnji tristopetinšestdeseti dan. In čuj! — že trka Smrt na staroletne duri

ob ti prebridki moji zadnji uril
A svet? — Oh, njemu ni ta ura sveta,

norčuje se z mene star'ga leta!
In prišli so ljudjé iz vseh vetróv in vseh stanóv,

nanegli mi v slovó so raznih teh daróv.
Likerji, vina in še take vrste medicine

naj lajšajo vse moje bolečine!
In obračun ljudje od mene tirjajo,

želijo mojo naglo smrt, me zmirjajo.
Odpravila sem že Vipavce, Kraševce, Gorjane,

pozdraviti imam še zadnje Goričane.
So ti največji godrnjači, ti rebulski strici,

haló — le vstópíte — naprej prija! li Bricil! (vstane).

Brici: (vstopijo dobro razpoloženi pojoč)

Hej! Brda naša — pévajte nocoj!
Te Deum naj doni po svetul!

Gospod daj večni mir in blaženi pokoj,
pozdrav naš zadnji star'mu letu!

Prvi Bric:
Je čas, ej — sliš'te vi, da se požurite da kmalu jo od nas odkurite.

Drugi Bric:
Poslanci mi nesrečnih briških brajd ti pravimo: zadosi je, zdaj hajd!

Vsi Brici:
Se zarotila proti tebi cela Brda, če nočeš z lepa — pojdeš z grda!

Staro leto:
Priljubi moji, ni odbila še polnoč in vam še vlada moja stara moč!

Navžijte se sladkosti mojega Silvestra!

»Naplašte se« po taktih mojega orkestral

in rešili se boste vašega sekvestral
Sedaj pa kritiki, sodniki Brici

življenje moje sódite, vse po pravici! (sede).

Brici: Besédo dajemo poslancu Toncu z Gmajnel

Staro leto: Da čujem no te vaše briške drajne!

Tonca: Staro leto upapolno, a golj'fivo,

staro leto ti lažnjivo, ti si krivo, za to briško žalostno razmerjel

Kaj je novega na deželi?

Vrtojba.

Zahvala. Dne 13. decembra t. l. je prevzvišeni goriški knez in nadškof blagovolil posvetiti našo novo cerkev v Vrtojbi v čast presv. Srca Jezusovemu.

V prijetno dolžnost si štejem, da pri tej priložnosti izrazim svojo iskreno zahvalo vsem činiteljem, ki so prišli v poštev pri zidavi naše nove cerkve. V prvi vrsti bodi izrečena zahvala našim občinarjem, ki so se pri plebiscitu vsi odločili za eno cerkev. — Naše občinarje so v njihovem sklepu potrdile in podpirale vse cerkvene in civilne oblasti. Tudi tem bodi izrečena prisrčna zahvala za njihovo razumevanje položaja. Obenem je čislano županstvo v Vrtojbi enotno nastopilo za eno cerkev. Sedanje županstvo pa je v olepšavo cerkve preneslo občinsko hišo ter jo dalo zidati poleg nove cerkve in jo odločilo za obrtno šolo ter s tem dokazalo svojo naklonjenost za eno cerkev. — Istotako zahvala cerkvenemu odseku, ki mi je vedno in povsod s svetom in delom šel na roke za zidanje le ene cerkve.

Zahvala cele duhovnije pa gre »Vzpostavitev uradu« v Gorici, v prvi vrsti comm. d'Orlandu, ki je kot voditelj urada sprejel delo v svoje roke ter načrte in proračun dovršil v 40. dnevih; potem njegovemu zaslužnemu nasledniku cav. Venierju, ki je s toliko natančnostjo izvršil načrt g. Silvestrija ter našima »Stavbenima zadrugama«, ki sta udeležila to, kar so jim drugi dali na papirju. — Bodi vsem, ki so količkaj prispevali k zgradbi naše cerkve, moja in moje duhovnije iskrena zahvala, a poleg človeškega plačila tudi od Boga nagrada vsaj v večnosti.

Frančišek Švara, vikar.

Sv. Križ na Vipavskem.

(Svez grob.) Pretresljiva vest se je raznesla v ponedeljek v jutro po naši dolini. Smrtna kosa je pokosila in nam iztrgala dobro in plemenito srce, gospo Kristino Mrevlje. Pokojnica nam je bila posebljena dobrota in ljubezen, zato jo bomo bridko pogrešali vsi, ki smo jo poznali. Bridko Te bo pogrešal, blaga duša, Tvoj soprog, ki Te je visoko cenil in spoštoval. Bridko Te bodo pogrešali reveži, ki si jim bila velika dobrotnica. O smrt, kako si kruta! To pot si izbrala bogat plen. S Teboj, draga Kristina, smo izgubili nenadomestljivo dobrotnico. Žalujemo množice, ki so Te spremljale

na Tvoji zadnji poti na pokopališče k sv. Ani, so živa priča Tvoje plemenitosti. Kljub skrajno neugodnemu vremenu so prihitele množice od vseh strani, da vzamejo od Tebe slovo ter Ti izkažejo zadnjo ljubav. Trpka je naša bolešt. Otrpnila je roka, ki je delila toliko dobrot; otrpnilo je srce, polno ljubezni do zatiranih. Bila si skromna in tiha; Tvoja priprostost Te je priljubila vsem, ki smo Te poznali. Zato plakamo danes z neutolažljivo žalostjo v srcu ob Tvojem grobu. Odpočij si, blaga žena, v domači slovenski zemljici, ki si jo iskreno ljubila. Spavaj mirno, snivaj sladko do svidenja — nad zvezdami. Vsi, prav vsi, Te bomo ohranili v najboljšem spominu, Ti dobra in blaga!

Dornberg.

Ob svoji šestdesetletnici je daroval g. Ignacij Križman »Slovenski Čitalnici« lir 60, za kar se mu društvo najiskrenejše zahvaljuje in mu kliče: »Še mnoga leta!« Odbor.

Iz Vel. Žabelj.

Po vsestranskem prizadevanju za obnovitev prosv. društva, se nam je slednjič vendarle posrečilo priveslati do cilja. Ustanovili smo si namreč društvo pod imenom prosv. dr. »Mladina«. Posebno pobudo za obnovitev so nam dala naša dekleta, katera so si že prej ustanovila svoj dekliški krožek ter se potrudila, da so dobila vsaj začasni kotiček. Sedaj po obnovitvi društva smo se preselili v skromni, a vendarle stalni prostorček.

Koj na obč. zboru je vplačalo vstopnino 20 moških članov, a v dekliškem krožku jih je bilo 18, tako, da tvori sedaj društvo 38 članov in članic.

Dekliški krožek je takoj dal duška svojemu veselju s tem, da je priredil »Miklavžev večer« s pomočjo nekaterih moških članov, kar pa je tudi izpadlo v splošno zadovoljnost občinstva. Sedaj se vežbamo v petju in dramatik, kar pa nam ni glavni smoter, ker preiti hočemo na razna koristna predavanja ter tako pokazati, da nam ni samo za veselice in zabave. —

* * *

Pri nas so duhovi precej umerjeni. Ako vlada med občani prijateljstvo in sloga, tudi uspehi ne izostanejo:

Za sv. večer nam je zapelo,
Kot pelo bi angeljev krdeč;
Zapeli pesem sveto so zvonovi,
Trije zvonovi lepi, novi.

Tedaj zvonovi, lepi — novi! — Na predvečer božiča smo imeli slovesno službo božjo z zahvalno pesmijo ter smo tako proslavili ta veseli dogodek. Na božični dan pa nam je preč. g. župnik pri pridigi prav lepo obrazložil pomen novih zvonov.

Pri tej priliki moramo omeniti tudi, da ima pri tem največjo zaslug naš delavni g. župan, po katerega zaslugi se je delo pričelo in tudi srečno dokončalo. Občina si je sicer s tem naložila breme, toda s pomočjo nekaterih velikodušnih darovalcev se je to breme občini precej olajšalo. Tako je n. pr. darovala gospa Justina Paljk za mali zvon, a gg. Vinko Bat, Alojz Jejič in Merkelj Ferdo vsak po L 500. Po njih zgledu je tudi več drugih darovalo precejšnje svote, bodisi v denarju ali v vinu.

Le tako naprej, dragi vaščani! Darujmo vsak po svojih močeh našim zvonovom, saj oni so najzvestejši naši spremljevalci od rojstva do — groba.

Kamnje.

Številko za številko »Gor. Straže« sem hitel odpirat, radoveden da li prinese kako poročilo izpod Čavna. Pa nič in zopet nič. Res čudno, ko pa tam v Kamnjah, kot smo svoji čas čitali, zidajo novo farno cerkev... No, v veselje vsem po širnem svetu razpršenim znancem in prijateljem kamenske fare sporočamo veselo blagovest: Veselite se z nami, ker v osrčju naše starodavne fare se dviga že nova stavba, popolnoma predelana in — skončana cerkev. Slabi preroki in do zadnjega neverni Tomaži, ki so prerokovali, da jo bomo dve leti samo podirali, tri leta pa zidali, so se sedaj kar poskrili in umolknili. Kajti neverjetno sicer, toda resnično je: petorica prerokovanih let se je skrčila v petorico — mesecev! Dne 21. jul. t. l. se je pričelo z rušenjem cele cerkve izvzešči severne strani in stolpa. — 21. decembra pa je bilo stavbinsko delo popolnoma končano. Dne 20 in 21. julija smo v stari cerkvi v zadnje celo noč s pevajočo molitvijo delali družbo našemu Bogu »jetniku pred odprtmi tabernakeljem, dne 24. dec. pa je postala nova cerkev že nov Betlehem, živ tabernakelj, nove jaslice, na katerih je smelo ležati božično Detete — Jezus. Predno pa se je to zadnje zgodilo, je preč. g. dekan iz Črnič v spremstvu duhovščine slovesno blagoslovil novo cerkev ter imel primeren zgodovinski nagovor na veselo zbrahe vernike, nakar je domači pevski zbor navdušeno zapel ganjivo Kimovčevó pesem: »Pozdravljen za-

puščenih dom... Da se je delo rušenja stare in zidanje nove cerkve tako nenavadno hitro zvršilo, se imamo zahvaliti predvsem ljubemu Bogu za prelepo in ugodno vreme ter stavbeni zadrugi iz Vrtojbe in njenemu agilnemu predsedniku g. Alfredu Stepančiču. Seveda je cerkev sedaj še gola in povečini prazna. Na spomlad jo bo treba primereno poslikati; trebalo bo novih orgel in pa — srebrnodonečih zvonov — ogromni stroški! Da se bodo ti pokrili ali vsaj zmanjšali, se obračamo na vse dobre prijatelje in znance širom domovine in sveta, da priskočijo časti in slavi sv. Mihaela v Kamnjah na pomoč z dobrovoljnimi prispevki in darovi. Dosedanjim dobrotnikom v fari in zunaj nje, Bog in njegov slavni nebeški vojskovodja Mihael stotero poplaščaj! — Še enkrat torej veselo kličem: veselite se v duhu z nami in srečno, blagoslovljeno novo leto!

* * *

Dne 6. decembra je po dolgem hiranju umrl ital. učitelj in tajnik g. Danijel Cortollezzis. Bil je blaga in mirna duša — kar je pokazal tudi njegov veličastni pogreb. V slovo sta mu govorila ob odprtem grobu: g. ravnatelj Semič in g. nadučitelj Vodopivec. Naj počiva v božjem miru! — Naši fantje so v zadnjem času kaj zelo vzljubili »Čolnič«. Pa ne toliko v smislu čitanja in organiziranja po društvenih pravilih kakor marveč v dobesednem pomenu besede, namreč da hitijo in plovejo s »čolničem« po morju iz domovine v tujino, kjer se baje cedi ameriškansko mleko in med... To je že nekaka nalezljiva bolezen in strast, da vse mlado beži od doma s trebuhom za kruhom. Žalostno poglavje, o katerem bi se dalo veliko pisati!... Bog in Vaš angelj varuh vaš spremljaj, dragi mladeniči, ter Vas konečno pripelji v večnovarno nebeško prišanišče!

* * *

(Gibanje prebivalstva.)

Naša fara šteje 2000 duš. V letu 1925. j ebilo rojenih 50 otrok in sicer 25 moškega in ravno toliko ženskega spola. Umrlo jih je 33. Oklicev je bilo 10; doma poročenih šest parov. Drugo leto v novi cerkvi se obeta kaj več.

Bovec.

Malo se sliši in bere o tem pozimi zapuščenem bovškem okraju. Je pa le dobro, da pride kaka novica v javnost, posebno sedaj, ko se bližamo sklepu starega leta. »Kakor velika družina« živimo v Bovcu je nečavno poročala »Edinost«. Mir, edinost in ljubezen gojijo ti edinjši, bolje povedano liberalci. »Nad-

Brici: Ti si krivo briške vse mižerije!
Tonca: Mesecev dvanajst — hi navski Tvoji so sinovi!
Brici: Mi pa ceo leto njih robovil!
Tonca: Zimski januar in njega bratec februar dala sta nam milo zimo v dar.
Brici: Brajde smo skopali in vse vinograde, v zemljo posejali naše upe, naše nade
Tonca: z žuljavo in neutrudljivo skrbno roko —
Brici: Kopáli, tokli trdo smo opoko.
Tonca: Rili v zemljo — v brazdah razorali brajde, kakor da se samo v zemlji srečo najde —
In kar januar in februar sta nasadila je pognalo toplo solnce marca in aprila, zemlja koprneča se je oplodila.
Ali prišli drugi tvoji so sinovi:
Maj in junij in še julij — vsi lopovil!
Njih oblaki temnosivi prekò vse dežele stresali viharje, blisk in grom in strele.
In nevihte in vetrovi in deževje!
Brici: Oh uboge naše trte, naše sadno drevje!
Tonca: Po strminah mučili smo se — »metáli vederjú« —

Brici: Dež nadležni pa je nas podil domú!
Tonca: Črešnje brali smo, ki so naš up in naš kredit —
Brici: a razpokane od dežja — slab, oj slab profit!
Tonca: Toda — oj gorjé — so Brda zadržtela!
Vseh nesreč nesreča — toča prihrumela!
Brici: (vznemirjeni)
Sedemkrat je klestala in nam je »tukla tuča«
naše brajde, vinograde, ki so naša pljuča!
(z vzdignjenimi pestmi)
Sedemkrat nesrečno leto — stara buča!
Prvi Bric: Na ognjiščih oljčje žgali smo v darilo
da bi vse oblake sive razkadilo.
Drugi Bric: Po vseh Brdih je »zvonilo grom«, po vseh Brdih strašen bil polom!
Tretji Bric: Benk postavil je navpik na gnoju vile, ki pregnati niso mogle hudourné síle!
Létel s puško v svojo brajdo — pumf — vstrelil
Priletel na drugi konec brajde — pumf — vstretil,
a zastonj oblake, točo je podil. —
Staro leto: Točo ste nekdaž odganjali s kanoni,

ste takrát živeli bolje vi koloni.
Četrti Bric: Ha potrata — to zasvržene so bile krone
Na Vrhovlju toča je zasula še ka none,
a Vrhovljci niso dost' pomišljevali, so kanon zadeli, s točo vred ga zakopali.
Tonca: Staro leto! Smo spoznali Tvoje pravo lice!
Brici: Vse nadloge si pošiljalo nad Bricel!
Tonca: Toda Bric kljubuje vsem nesrečam — tudi toči, kruha išče v delu sí, a v svoji lastni moči. —
In avgusta in septembra bo oživela briška vas.
Brici: Češplje, češplje — šel do nas vesel je glas,
V češpljah, v češpljah naj bi bil naš spas!
Dan za dnevom češplje smo lupili zopet briško to industrijo razvili.
Tonca: Ko smo češplje kranjske, istrijske nalupili,
Brici: smo pod kač široko jih pokrili.
Tonca: Ko smo z žveplom vse jih pokadili,
Brici: Na piconih smo na solncu jih sušili (vedno oponašajo delo.)
Tonca: Ko zvečer domači in so sedje smo se zbrali,

Brici: smo te češplje vse lepó spenčali,
jih nató pogládili, zrahljali in otroci — »sraka teče« se igrali, fantje se z dekleti šalili, smejali.
Tonca: Ko imeli smo spenčane vse picone —
Brici: smo te češplje spravili v kasone.
Tonca: A nazadnje jih z očmi še poljubili!
Brici: In nató kasone smo zabili!
Tonca: Češparji so peli, vriskali, se veselili
češparji presrečni so že likof pili —
In potem v oktobru mi smo vendemali,
Brici: smo poprčkali, zmaštili in sprešali.
Tonca: Rečki so, ki polni so štrečini.
Brici: Drugi bratje zevajo v praznini.
Tonca: A nekdaž zarés je luštno b'lo za Bricel.
Brici: Po kletéh šumele polne so lodrice!
Tonca: Tudi južno vino že prodira med Slovence, ki nad našim moč imá le konkurence.
Žalostne so letos vse kleti.
Brici: Vino pa le čaka in stoji.
Tonca: Je svet Mártn vabil že vse dni.

Srečno in veselo novo leto 1926

voščijo vsem svojim cenjenim odjemalcem, gostom, sorodnikom, prijateljem in znancem v Gorici in na deželi naslednje tvrdke, zaloge, knjigarne, krojačnice, gostilne, restavracije, posestniki itd. itd.

<p><i>Katoliška knjigarna</i> Svečarna Zaloga devocionalij Gorica (Montova hiša) Via Carducci 2</p>	<p>„Zadružna Zveza“ v Gorici Corso G. Verdi 37</p>	<p><i>Teodor Hribar nasl.</i> trgovina z manufakturnim blagom Gorica Corso G. Verdi 32</p>	<p><i>Tvrdka J. Cociancig</i> zaloga čevljev Gorica Corso G. Verdi</p>
<p><i>Horvat Josipina</i> klobučarna Gorica Via Oberdan 15 (nasproti trga z zelenjavo)</p>	<p><i>Mihael Kozman</i> trgovina z lesenim blagom Gorica Via Rastello 27</p>	<p><i>Josipina Podgornik</i> »Hotel Central« Gorica Corso G. Verdi 32</p>	<p><i>Čevljarska zadruga</i> Miren</p>
<p><i>Ivan Temil</i> nožar in brusar Gorica Via Carducci 6</p>	<p><i>Jakob Bratuž</i> odlikovana pekarna in slaščičarna Gorica Via Mameli 6</p>	<p><i>Angelj Kodrič</i> trgovina jestvin Gorica Via Morelli 4</p>	<p><i>Rolich & Felberbaum</i> trgovina z manufakturo Gorica Corso Verdi 7</p>
<p><i>Andrej Golja</i> trgovina z lesenim blagom Gorica Piazza Vittoria (Travnik) 22</p>	<p><i>Anton Koren nasl.</i> zaloga porcelana, šip in kuhinjske posode Gorica Via Carducci 4</p>	<p><i>Rudolf Saksida</i> trgovina jestvin Gorica Piazza de Amicis (na Kornu)</p>	<p><i>Josip Kerševani</i> trgovina s šivalnimi stroji Gorica Piazza Duomo 9 (desno)</p>
<p><i>Mavrič Andrej</i> trgovec z manufakturo Gorica Via Carducci 3</p>	<p><i>Trevisan Umberto</i> gostilna pri Marziniju Gorica Corso G. Verdi 1</p>	<p><i>Sfiligoj Josip</i> gostina »Al bon Furlan« Gorica Via S. Giovanni 8</p>	<p><i>Martin Okretič</i> mlinar Nabrežina</p>
<p><i>Peter Murovec</i> trgovina z ogljem in drvni Gorica Piazza de Amicis</p>	<p><i>Maks Petrovčič</i> gostilna pri »Maksu« Gorica Via S. Giovanni</p>	<p><i>Vinarska Zveza</i> Gorica Via Formica 1 (tik Korna)</p>	<p><i>Tvrdka Anton Kuštrin</i> trgovina z jestvinami Gorica Via Carducci 25</p>
<p><i>Rešič Ivan</i> gostilničar Gorica Piazza de Amicis 11</p>	<p><i>L. Vida</i> Hotel »Zlati Jelen« Gorica Via Stretta</p>	<p><i>J. in Pavla Kamenšček</i> gostilna s prenočiščem Gorica Piazza de Amicis 8</p>	<p><i>Peter Čermelj</i> trgovina s kolonijalnim blagom Gorica na Kornu</p>
<p><i>Josip Valentinčič</i> pekovski mojster Gorica Via Rastello</p>	<p><i>Rudolf Knez</i> trgovina z manufakturo Gorica Piazza d' Amicis 13</p>	<p><i>Prinčič Karol</i> gostilna Gorica Via Dogana 3</p>	<p><i>Josip Lipicer</i> izdelovatelj cerkvenih posod, orodja itd. Gorica Via Morelli 17</p>
<p><i>Ruggero Venuti</i> zaloga manufakture Gorica Corso Verii 19</p>	<p><i>G. Ussai</i> trgovina s čevlji Gorica Via G. Oberdan 15 in Piazza della Vittoria 28</p>	<p><i>Andrej Fiegl</i> gostilna Gorica na Travniku 12</p>	<p><i>Giuseppe Culot</i> trgovina igrač Gorica Via Rastello 2</p>

Brata Abuja

zaloga vina, žganja in špirita

Gorica
Via S. Antonio 4**Leopold Larise**

klobučarna

Gorica
P. Cavour 2**Anton Breščak**

zaloga pohištva

Gorica
Via Carducci 14**Zadružna trgovina**

v Batujah

Clede & Stecarelektrotehnični in vodovodni
instalaterGorica
Corso Vitt. Em. III. 6**Ant. Malnič**

Restavracija „Tri Krone“

Gorica
Via Carducci 12**Fotograf A. Jerkič**Gorica
Corso Verdi 36**Agitirajte za našo „STRAŽO“
od hiše do hiše, naročajte
jo skupno.****Stolpne ure**najmodernejšega sistema ki se navijajo vsa-
kih 8 dni imam v zalogiFranjo Štolfa, urar
Komen na Krasu**ZOBOZDRAVNIK****Dr. L. MERMOLJA**špecialist za ustne in zobne
bolezni, ordinirav **GORICI** na Travniku 5/II.

od 9. do 12. in od 3. do 5.

V **IDRIJI** vsako prvo in tretjo so-
boto in nedeljo v mesecu (okr.
hranilnica).**Diplomirani zoboteh-
nični ambulatorij - -
RUDOLF BREZIGAR v Gorici**

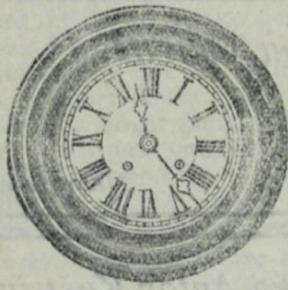
Via Mameli 5. 1 nst.

sprejema vsak dan
od 9-12 in od 2-5.

Delo zajamčeno!!!!

Za manj premožne
po znižanih cenah.**ZDRAVNIK****Dr. Just Bačar**

Gorica, Viale 24 Maggio št. 9

Zdravljenje s Sollux-žarki
in ultravijoletnimi žarki.**Stolpne
ure**Tovarniško zastopstvo ene najboljših to-
varen za stolpne ure, ki se same navijajo
in regulirajo. Uteži jako lahki, od 25 ki-
logramov naprej. Raznovrstne druge ure za kapelice, občine, šole,
samostane, vojašnice, železnice, tovarne, vile i. t. d. Pri vseh urah
največja preciznost z večletno garancijo. Prodaja se tudi na letne
obroke. - - Glavni zastopnik za GoriškoJakob Šuligoj, urar, Gorica
Via Carducci 19 (prej Gosp. ulica 19)**POZOR!****Tvrdba Anton Terpin & Comp.**

manufakturna trgovina, Gorica, Raštelj 10

je sedaj za božične praznike
in novo leto otvorila razpro-
dajo velike zaloge blaga**po tovarniških cenah.**Potrt neizmerne žalosti naznanjam tužno vest, da je moja iskreno
ljubljenega soproga**Terezija Leban**danes ob 12. uri previdena s sv. zakramenti po dolgotrajni bolezni mirno
v Gospodu zaspala.Zemeljski ostanki pokojne se prepeljejo v četrtek dne 31. decembra
ob 2. popoldne iz hiše žalosti, Corso Verdi 32 na goriško pokopališče.

Gorica, dne 29. decembra 1925.

France svetnik Leban, soproga, v lastnem in imenu vseh
sorodnikov.**Zahvala.**Povodom nenadne in nenadomestljive smrti našega predob-
rega očeta, svaka, brata, strica itd.**Antona Podgornik-a**mojstra-kovača in posestnika, umrlega dne 21. decembra, poko-
panega 23. decembra, čutimo globoko dolžnost, da se zahvalimo
vsem, ki ste v tako obilnem številu spremili našega nepozabnega
očeta na njegovem zadnjem potu, predvsem preč. duhovščini in
celokupnemu županstvu občine Vrtovin. Naj bo še v nadalje pri-
poročen Vašej molitvi, za kar Bog povrne!

Vrtovin, dne 23. decembra 1925.

Žalujoče družine: Podgornik, Kandus in ostali sorodniki.

ZahvalaNajprisrčneje se tem potom zahvaljujemo vsem, ki so nam z mnogo-
brojnimi dokazi iskrenega sočutja ter izrazi odkritega sožalja povodom
smrti naše nepozabljene mame in tašče gospe**Marije vd. Toroš roj. Kurtin**

skušali olajšati neznošno bol.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči preč. gosp. kuratu Milaniču za več-
kratne obiske in tolažbo pri pokojnici, kakor tudi preč. gg. duhovnikom iz
Fojane, Kozane in Vipolže za pogrebna opravila. - Nadalje se zahvaljujemo
družini Zucchiati-Perin za poklonjeni venec, ter konečno vsem onim, ki so
v tako mnogobrojnem številu spremili pokojnico na njeni zadnji poti.

Srčna hvala vsem!

Medana, dne 25. decembra 1925.

Družina Toroš.

Zahvala.

O priliki nenadomestljive izgube naše preljube mame

Marije Ane Torkar roj. Kofousi štejem v našo posebno dolžnost zahvaliti se preč. domačemu
g. župniku za dušno tolažbo, g. drju. Gentiliju in vsem dragim
sorodnikom, učiteljstvu, znancem in domačinom, posebno pa dom.
pevskemu zboru za v srce segajoče nagrobnice. Vsem tem in dru-
gim srcem bodi stoterokrat povrnjeno.

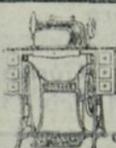
Podbrdo, dne 26. decembra 1925.

Žalujoča družina.

Plačam najvišje cene za kože
lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk
veveric, jazbecov i. t. d. i. t. d.
Prodajam **PASTI** in **POSEBNO MESO**
za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje

Nihče nima pravice kupovati zame

WALTER WINDSPACH
GORICA - Via Carducci 6 - GORICA**Pozor na izpremenjeni naslov!****„Mundlos“ šivalni stroji
„Göricke“ dvokolesa, motorini „Fiam“
belgijske puške se vdobe le pri
Josipu Kerševaniju-Gorica**

Piazza Cavour št. 9

Mehanična delavnica, Piazza Cavour št. 5.